

Weekend w Lubaniu

[illegible]

Dank der günstigen Lage überlebte Lubań seine Entwicklung als die Stadt der Kaufleute und Handwerker. Auch heute führen dadurch wichtige

Wege nach Süd- und Westeuropa. Geringe Entfernung zur Tschechien und nach Deutschland sind heute ein unbestreitbarer Vorteil der Stadt. Die angeknüpften ausländischen Kontakte im Rahmen des Verbands der polnischen Gemeinden von der Euroregion Nysa, des Bundes der sechs Lausitzer Städte sowie die Partnerschaft mit den Städten in der Tschechien, in Deutschland und Litauen machen Luban weit ueber die Grenzen bekannt.

Luban zählt ca. 25 000 Einwohner und ist auch Sitz des Lubaner Bezirks. Die Stadt besitzt zahlreiche Bildungs-, Kultur- und Sportanstalten, Lokalfernsehen und eine eigene Presse. Sie bildet ein Verwaltungszentrum für Nachbargemeinden.

Die Stadt bietet Unterkunftsbasis, gastronomische Dienste und zahlreiche Geschäfte. Die wiederaufgebaute glänzende Altstadt besucht man um spazieren zu gehen und Einkäufe zu machen.

Landschaftliche und historische Werte Lubans kann man auf den gut bezeichneten touristischen Strecken vollauf würdigen. Für Liebhaber der Wanderungen zu Fuß oder mit dem Fahrrad wurden Lehr- und Erholungspfade bestimmt und bezeichnet. Diese Strecken verbinden sich mit denen der Nachbargemeinden und bilden integrierte touristische Angebote.

Wenn Sie Lust und Zeit hätten in unserer Stadt etwas länger zu bleiben, laden wir zum Sport- und Erholungskomplex ein. Dort können Sie sich in der Sporthalle oder im Hallenbad aktiv entspannen.

Nach der Besichtigung der Stadt Luban möchten wir Ihnen zahlreiche lokale Attraktionen anbieten, die auf den nächsten Seiten dieser Anleitung vorgestellt wurden.

Schauen Sie auf die Landkarte, machen Sie den ersten Schritt und kommen Sie in unsere Stadt herein...

Zdjęcie: R. M. Sołdek

Baszta Bracka Brüderturm

1

Kamienna wieża powstała 1318 roku podczas przebudowy fortyfikacji miejskich przez margrabiego Waldemara. Połączona z Bramą Bracką, wraz z murami stanowiła ważny element obronny miasta.

Jako najpotężniejsza z wież (45 m wysokości), zbudowana z bazaltowego kamienia, mieściła we wnętrzu miejskie więzienie, skład broni i wartownię. To tutaj trzymano skazańców i wykonywano lżejsze wyroki.

Basztę, bramę z barbakanem i zwodzonym mostem umiejscowiono tak, aby broniły dostępu do franciszkańskiego klasztoru Braci Mniejszych, od którego obiekty te przyjęły nazwę. Klasztor, wybudowany w 1273 roku, upadł w roku 1554, po trawiących miasto zarazach i pożarach. W 1703 roku na jego miejscu powstał ewangelicki kościół Św. Krzyża, którego bazaltowe mury pozostały po zniszczeniach II wojny światowej, w połowie lat 50. zostały wysadzone. Obecnie znajduje się tam blok mieszkalny z pasażem handlowym.

Grube mury baszty (3,78 m u podstawy) były w 1431 roku ostatnią ochroną mieszkańców Lubania podczas najazdu husytów. Wycofujący się obrońcy wraz z najcenniejszymi dobrami i kosztownościami zebranymi z miasta i okolic zabarykowali się w klasztorze oraz przylegającej do niego wieży Brackiej. Wojska husyckie przystąpiły do oblężenia. Po zdobyciu klasztoru husyci wykopali wokół baszty szeroki rów, napełnili go drewnem i smołą, które palili tak długo, aż zdesperowani mieszkańcy trawieni ogniem i dymem poddali basztę wraz z drogocenną zawartością.

Basztę wieńczy ceglany krenelaż, dodany w XIX wieku. Po jej prawej stronie, w połowie wysokości dostrzec możemy wykusz, co nasuwa przypuszczenie, że bezpośrednio pod nim znajdowała się miejska fosa.

Idąc w górę ulicą Bracką, mijamy budynek przylegający do baszty. To dobre miejsce, aby zasięgnąć informacji lub zaopatrzyć się w darmową mapę Lubania w znajdującym się tu punkcie Informacji Turystycznej (ul. Bracka 12).

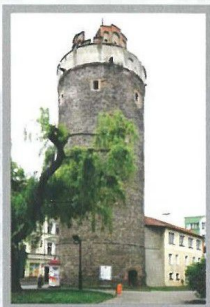
Kontynuując spacer, możemy podziwiać piękno starych kamienic mieszkańczych, które mimo wielu wojen i pożarów zachowały dawny styl.

Dochodząc do skrzyżowania ulic Brackiej i Wąskiej, po lewej stronie widzimy skwer miejski z fontanną. Plac ten jest miejscem wielu ważnych dla mieszkańców uroczystości, tu organizowane są miejskie festyny i koncerty. Kiedy jest ciepło, w tym urokliwym zakątku wokół fontanny chętnie wypoczywają mieszkańcy Lubania.

My kierujemy się na wprost, wkraczając na lubański rynek pod łukowym przejazdem ratusza.

Der Brüderturm entstand 1318 während des Umbaus der Stadtbefestigung. Er war mit dem Tor verbunden und bildete zusammen mit den Mauern ein wichtiges Verteidigungselement der Stadt. Aus Basalt auf 45 Meter hoch gebaut diente der Bergfried als ein Stadtgefängnis, ein Waffenlager und ein Wachthaus. Die Ziegelbekrönung des Turms wurde im 19. Jahrhundert angebaut.

Wir gehen weiter vorwärts und durch den Bogenübergang des Rathauses betreten wir den Marktplatz.

2

Renesansowy Ratusz Miejski Rathaus

Budowę rozpoczęto w 1539 roku. Ukończony z wielkim przepychem w 1541 r. budynek już trzynaście lat później strawił pierwszy pożar. Pożary i pożogi wojenne niszczące miasto dosięgały ratusza jeszcze wielokrotnie, jednak ten – jak i całe miasto – podnosił się po każdej z nich do dawnej świetności.

Ratusz w początkach istnienia pełnił funkcję siedziby władz miasta, sądu i cechów, był także centrum rozrywki. Znajdowały się tutaj izba rajców (Izba Królewska), izba sądowa, podatkowa, kasa miejska, sala balowa. Na dolnych kondygnacjach i okolicznych kramach wystawiali na sprzedaż swoje towary rzemieślnicy i kupcy.

Rada miejska od 1420 roku, kiedy to miasto otrzymało przywilej wolnych wyborów, była organem samodzielnym, składającym się z wybranych mieszczan. Ci zaś spośród siebie wyłaniali dwóch lub trzech zwierzchników, z których pierwszy nosił miano burmistrza.

Jednej z ostatnich zmian architektury ratusza, wpływającej na jego wygląd i funkcjonalność, dokonano w 1874 roku. Główne wejście przeniesiono na ul. Bracką (obecne wejście do muzeum), a poprzednie zamurowano. W 1950 roku zniszczony przez działania wojenne budynek zabezpieczono, a prace restauracyjne prowadzone w latach 1967–1977 nadały mu obecny wygląd.

Oglądając ratusz od strony rynku, zwróćmy uwagę na dwa renesansowe portale.

Portal zachodni (po prawej), o typowo florenckich wpływach, należy do najpiękniejszych tego typu dzieł na terenie Dolnego Śląska. Motywy roślinne zdobiące pilastry, kasetony z portretami mieszczan i mieszczek oraz mityczni wojownicy tworzą niezwykle i nad wyraz estetyczny charakter tego portalu.

Jeśli przyjrzyj się im bliżej, zapewne dostrzeżesz wiele subtelnych różnic powstałych w trakcie renowacji oraz herb Lubania (klucze na tarczy), znajdujący się na zewnętrznych pilastrach.

Na górnej belce widnieje łacińska inskrypcja „W roku Pańskim 1539 za panowania Ferdynanda króla Węgier i Czech budowla ta została wzniesiona i na koszt Rady Miejskiej. Po trzech latach, w roku 1941 została wykończona”.

Drugi portal, z roku 1543, okalają żłobkowane kolumny, tworząc kształt antycznego łuku triumfalnego. Między nimi znajdują się herby: sasko-polski i Lubania. W środkowym polu trzyczęściowego fryzu spoczywają „śpiący” na trupich czaszkach dwaj chłopcy. W dłoniach trzymają szarfę z łacińskim przysłowiem „Hodie michi cras tibi” (Dzisiaj mnie, jutro tobie) i jego niemieckim odpowiednikiem „Heute Rod morgen Tod” (Dzisiaj rumieniec, jutro śmierć).

Kiedy skierujesz wzrok w górę, zobaczysz tarczę ratuszowego zegara ze śladami dawnych mechanizmów. Prawdopodobnie znajdowały się tam dwie niezależne tarcze, z których pierwsza (górna – pełen okrąg) wskazywała porę dnia, a druga (dolna – 1/2 okręgu) kwadrę Księżyca. Zegar otoczony jest pilastrami wykazującymi podobieństwo do zachodniego portalu, o czym możesz się przekonać, porównując detale architektoniczne.

Trzeci, barokowy portal ratusza jest usytuowany po przeciwnej stronie, zdobiąc wejście do Sali Ślubów. Został on przeniesiony w połowie XX wieku z rozbieranego nieopodal budynku. Stojąc na wprost Sali Ślubów, popatrz w lewo – właśnie tutaj mieściło się wejście zdobione wcześniej tym portalem. Kolumny i pilastry wraz z wieńczącym je architrawem, na którym umieszczono trzy postacie, tworzą wrażenie głębi i zapraszają nas do środka. Portal ten powstał w XVIII wieku przy budynku, który wtedy pełnił funkcję domu handlowego, dlatego zapewne jego główną postacią jest Merkury, bóg kupców, a towarzyszą mu wyobrażenia światowego handlu i jego uzbrojonej ochrony.

Obecnie w ratuszu mieści się Miejska Biblioteka Publiczna im. M. Konopnickiej wraz z czytelnią, Urząd Stanu Cywilnego oraz Muzeum Regionalne.

W czytelniku możesz bezpłatnie skorzystać z internetu. Wejdź schodami na najwyższe piętro i skieruj się do obszernej sali we wschodnim skrzydle. Tutaj też możesz zapytać o możliwość podziwiania widoków z wysokości, 40-metrowej wieży ratuszowej, co szczególnie polecamy w słoneczne dni.

Es wurde zwischen 1539 und 1541 errichtet und gehört zu den schönsten Renaissancebauten in Schlesien. Während des 2. Weltkrieges wurde das Rathaus fast völlig zerstört. Um die Mitte des 20. Jahrhunderts wurde das Gebäude geschützt und bekam nach dem Wiederaufbau das heutige Aussehen. Es gibt zwei bemerkenswerte Renaissanceportale. Das westliche (rechts) mit typischen Florenzeinflüssen gehört zu den schönsten Kunstwerken in Niederschlesien. Das zweite Portal erinnert an einen antiken Triumphbogen. Zur Zeit befinden sich hier ein Heimatmuseum, eine Bibliothek und das Standesamt.

3

Muzeum Regionalne Heimatmuseum

Pierwsze muzeum w Lubaniu powstało jeszcze przed II wojną światową, a jego siedzibą był Dom pod Okrętem (11). Wojna bardzo srogo obeszła się z budynkiem oraz jego zbiorami. Wiele eksponatów uległo zniszczeniu, reszta zbiorów została wywieziona w głąb kraju lub rozszabrowana.

Ponowne otwarcie odbyło się w 1975 roku w nowo odrestaurowanym ratuszu. Na sale muzealne przeznaczono najstarsze dolne pomieszczenia. Na jednym z filarów łukowych sklepień odnajdziesz napis „Anno Domini 1539 ist der Paw angevanng” (Roku Pańskiego 1539 budowę tę rozpoczęto).

Obecnie możemy tam podziwiać wystawy stałe, obrazujące historię Lubania i regionu, styl życia i wytwory jego mieszkańców oraz wystawy tematyczne.

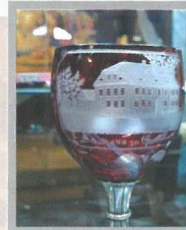
Znajdziesz tutaj ciekawe eksponaty, które pomogą Ci w dalszym zwiedzaniu i zrozumieniu przebogatyh dziejów naszego miasta. Pracownicy muzeum z chęcią odpowiedzą na Twoje pytania. Na początek zapytaj ich o historię tych pomieszczeń i najstarsze z przechowywanych eksponatów.

Co ciekawe, w muzeum znajduje się czwarty portal ratusza, pochodzący z nie istniejącego już pałacu w Kościelniku.

Otwarte codziennie z wyjątkiem poniedziałków:
wtorek–piątek w godz. 9⁰⁰–15³⁰
sobota–niedziela w godz. 10⁰⁰–16⁰⁰.
W soboty zwiedzanie muzeum jest bezpłatne.

Bezpośredni kontakt:

Lubań, ul. Rynek 1, tel. (075) 722 32 13

Opuszczając muzeum, skieruj się ponownie w stronę rynku, przechodząc przez przejazd, powstały wraz ze wschodnim skrzydłem pod koniec XVII wieku. To tędy przejeżdżały wozy kupieckie podążające do Bramy Brackiej, a turkot kół i rżenie koni wypełniały ciasne brukowane uliczki.

Das Museum wurde 1975 im neurenovierten Rathaus eröffnet. Die reiche Sammlung der Kulturdenkmäler stellt die Geschichte der Stadt und der Region und die Lebensbedingungen der Bewohner dar. Neben den ständigen Ausstellungen werden auch zeitweilige eingerichtet.

Nach dem Besuch im Museum wenden wir unsere Schritte zum Marktplatz.

Rynek i Wieża Kramarska Krämerturm

4

Rynek miejski, zbudowany na planie kwadratu, otaczały mieszczańskie kamieniczki. Dół – jak obecnie – zajmowały sklepy i warsztaty rzemieślnicze, górne piętra zaś mieszkania.

Centralnym jego punktem był pierwszy ratusz miejski, powstały w 1228 roku. Do dziś zachowała się po nim wieża Kramarska, najstarszy lubański zabytek. Budynek najstarszego ratusza, wielokrotnie trawiony przez pożary, podupadł tak bardzo, że rada miasta postanowiła wybudować w 1539 roku nowy. Na miejscu pierwszego powstały domy mieszczan, z podcieniami charakterystycznymi dla regionu. 14 lipca 1760 roku wielki pożar zniszczył doszczętnie Lubań. Wieża Kramarska, dotąd przyozdobiona hełmem, mająca zespół dzwonów oraz kurantowy mechanizm zegarowy, już nie podniosła się z ruin do dawnej świetności. Zespół otaczających wież kamieniczek, który widzisz w tej chwili, to efekt działań rewitalizacyjnych, przywracających zabudowie wygląd z początku XX wieku. W środku Galerii Łużyckiej przeszklony pasaż handlowy jest miejscem wystaw, targów i konferencji. Mieszczą się tam również sklepy i kawiarnia.

Przed rokiem 1945 wokół wieży Kramarskiej znajdowały się domy kupieckie, hale targowe, stragany rzemieślników. W okolicznych kamienicach miały siedziby hotele, restauracje, domy towarowe. Rynek stanowił bardziej zamkniętą formę. Po prawej stronie obecnego ratusza wznosił się przylegający do niego okazały, dorównujący mu wielkością budynek, w którym mieścił się hotel Pod Jeleniem. W miejscu obecnego bloku mieszkalnego po przeciwnej stronie rynku stał rząd kamienic zamykających kwadrat. Odbływały się tutaj wszystkie ważne uroczystości miejskie, defilady i przemówienia oraz kwitło życie towarzyskie.

Spacerując, możesz podziwiać odrestaurowane kamienice oraz przystanąć przy replice słupa pocztowego, aby uwiecznić tę chwilę.

Der Krämerturm ist ein Überrest des ersten Rathauses, das 1228 errichtet wurde. Dieses vielmals durch Brände zerstörte Rathaus wurde abgetragen und auf dem Platz, rings um den Turm, entstanden bürgerliche Häuser. In den 90. Jahren des 20. Jahrhunderts wurde die alte Bebauung in den früheren Zustand zurückgebracht.

Während des Spazierganges können wir die wiederaufgebauten Häuser bewundern und vor der Nachbildung der Postsäule stehenbleiben.

5

Replika słupa poczty Augusta II Mocnego Postsäule

W 1725 roku przed Bramą Zgorzelecką ufundowany został słup pocztowy, pięknie zdobiony barokowymi herbami Polski, Litwy i Saksonii.

Słupy takie pełniły wówczas funkcję drogowych wskazówek, wskazując kurierom pocztowym i podróżnym kierunki i odległości, jakie mieli do pokonania.

Wykonane z piaskowca lub granitu, skutecznie opierały się wszelkim próbom czasu.

Podczas przekształcania murów miejskich na skwery i parki w XIX wieku zburzono Bramę Zgorzelecką, a sam słup przeniesiono w pobliże budynku sądu (12). Po II wojnie światowej ocalałe elementy zaginęły.

Opuszczając rynek, zwróćmy uwagę na bar Ratuszowy (Rynek 13). W prawej części budynku odnajdziemy tablicę pamiątkową ku czci mieszkającego się tutaj powojennego teatryku rewiiowego „Siódme Niebo”. Jeśli chcesz jeszcze chwilę pozostać wśród urokliwych XVII- i XVIII-wiecznych kamieniczek, poszukaj na nich innych pamiątek wydarzeń, jakie się tutaj rozgrywały.

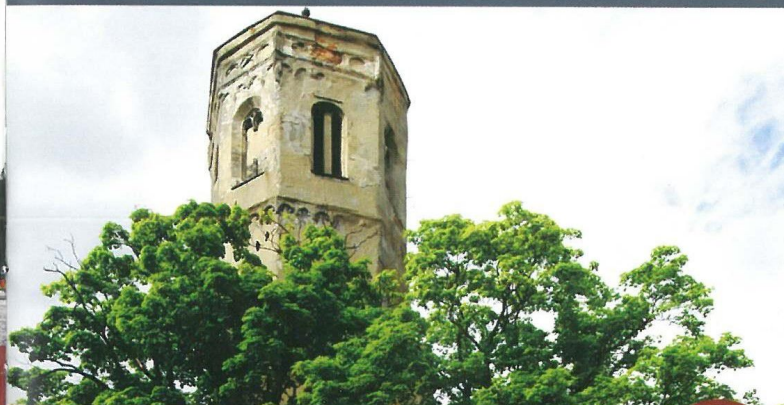
Wracając na ul. Spółdzielczą, możesz zobaczyć tablicę upamiętniającą pobyt w Lubaniu cara Aleksandra I i cesarza Napoleona Bonaparte. Prawdopodobnie oba te wydarzenia rozegrały się w tym samym miejscu. Jeśli pamiętasz, gdzie była Miejska Szkoła Ceglarzy, znajdziesz je z łatwością.

Wyruszmy zatem dalej, idąc ul. Wrocławską w kierunku dawnej Bramy Nowogrodzieckiej. Spacerujemy wzdłuż osi wyznaczonej przez lubańskie wieże na spotkanie kolejnej z nich.

Skracając w prawo, między blokami na placu Lompy odnajdujemy wieżę Trynitarską.

Die mit den Wappen von Polen, Litauen und Sachsen verzierte Postsäule erschien vor dem Goerlitzer-Tor im Jahre 1725. Sie erfüllte die Aufgabe eines Wegweisers und zeigte den Postkurieren und Reisenden die europäischen Wege der damaligen Zeit.

Jetzt biegen wir zwischen den Blövtcken rechts ab und am Lompa-Platz sehen wir den Triniterturm.

Wieża Trynitaraska Triniterturm

6

Wybudowany w XIII wieku na miejscu kaplicy zamkowej, kościół św. Trójcy był najstarszą budowlą sakralną Lubania. Wielokrotnie niszczone przez pożary i wojny, ostatecznie popadł w ruinę podczas wspomnianego po-

żaru miasta w 1760 roku. Jego rolę przejął kościół Św. Krzyża Chrystusa, a ruiny aż do roku 1879 porastały bujną roślinnością parku.

Na placu pozostała jedynie ośmiokątna wieża, zbudowana z bazaltu i cegły, którą trzy lata później przykryto dachówką. W 1907 roku przeszła gruntowny remont i do II wojny światowej dźwiękiem dzwonów służyła mieszkańcom. W zwyczaju było ogłaszanie każdej wyjątkowej uroczystości biciem we wszystkie lubańskie dzwony. Tak też hucznie obchodzono nadejście Nowego Roku.

Kiedy w 1427 roku na miasto najechali husyci, właśnie z tej wieży proboszcz kościoła Św. Trójcy zagrzewał mieszczan do obrony. Kiedy ta zdała się daremna, na wieżę właśnie szukali oni schronienia. Kościół zdobyty przez husytów został splądrowany, mieszkańcy miasta wymordowani, a dzielny proboszcz Jeremiasz – rozerwany kołami. Ocalał tylko jeden młodzieniec, który ukrył się pod płaszczem swojego nauczyciela, udając martwego. Bojąc się wyjść na zewnątrz, żywił się tym, co znalazł przy zabitych w kościele. Krew pomordowanych ludzi, spływającą ze schodów świątyni, zebrał do naczyń, które później przez wiele lat przechowywano za ołtarzem i uważano za relikwie.

Ów uczeń, nazwiskiem Johann Kraker, został później kapłanem w pobliskim Lwówku Śląskim.

Przy placu Lompy znajduje się również barokowy budynek, związany z początkami lubańskiego szkolnictwa.

Der Trinitar Turm ist ein Überrest der Dreifaltigkeitskirche, die das älteste sakrale Bauwerk aus dem 13. Jahrhundert in Luban war. Die durch den Brand der Stadt im Jahre 1760 zerstörte Kirche wurde nie wiederaufgebaut. Es blieb nur ein achteckiger Glockenturm, der im Jahre 1907 gründlich renoviert wurde. Eine Merkwürdigkeit ist ein erhaltener barocker Grabstein von Johann Viniklen.

Etwas weiter befindet sich auch ein barockes Gebäude, das sich mit den Anfangsgründen des Schulwesens in Luban verbindet.

7

Budynek dawnego gimnazjum Gymnasiumgebäude

Prawdopodobnie już w X wieku istniał przy mieszczącej się tutaj kaplicy Św. Jerzego mały budynek szkolny. W nim to kształcono do bożej postugi,

o czym pierwsze wzmianki pochodzą z 1317 roku. Od roku 1348 patronat nad nim objęła rada miejska.

Zarazy i pożary w XVI wieku nie sprzyjały rozwojowi szkoły. Mimo to ówczesny (1562) rektor Lazarus Scherdinger doprowadził placówkę do takiego znaczenia, że dzięki wstawiennictwu pochodzącego z Lubania kanclerza Adriana Albinusa uzyskał od cesarza Maksymiliana II zwolnienie z podatku piwnego. Z tak uzyskanych środków miasto miało opłacić ka-drę profesorską.

Kanclerz Adrian Albinus wykazywał wiele zainteresowania problemem szkolnictwa. Zobowiązał się rozbudować szkołę na własny koszt. Podczas remontu w 1588 roku kaplica Św. Jerzego została wkomponowana w budynek, który został w ten sposób powiększony. W 1591 roku, po zakończeniu prac, umieszczono na nim tablicę fundacyjną oraz herb Albinusa i jego żony Anny Wigand. Znajduje się ona po dziś dzień w tym samym miejscu, na lewo od wejścia.

Wielki pożar miasta w 1760 roku sięga również szkoły. Dwa lata później budynek został wyremontowany i placówka wznowiła działalność. W 1882 roku podupadająca szkoła została gruntownie odnowiona, przebudowano dach i pomieszczenia. Dla upamiętnienia tego wydarzenia, niejako podtrzymując tradycję, po drugiej stronie drzwi wejściowych umieszczono tablicę pamiątkową, poniżej której wyku-

to herb miasta. W okresie powojennym przez wiele lat mieściło się tutaj Liceum Ogólnokształcące, a następnie Zespół Szkół Ekonomicznych.

Obecnie w budynku siedzibę mają wydziały Urzędu Miasta i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Skorzystaj z okazji i wejdź do środka, aby odnaleźć atmosferę 1000-letniej historii lubańskiego szkolnictwa.

Z placu Lompy udajemy się na ul. Wrocławską, gdzie znajduje się neogotycki kościół Św. Trójcy, wybudowany tuż obok ruin starszego imiennika.

Das Gebäude wurde 1588 errichtet und eben für ein Gymnasium bestimmt. An der Fassade hat man eine Stiftungstafel des Kanzlers Adrian Albinus und seiner Gattin Anna Wigand angebracht.

Nach dem 2. Weltkrieg war hier viele Jahre hindurch eine allgemeinbildende Oberschule und danach ein Komplex der ökonomischen Schulen. Zur Zeit wird das Gebäude durch die Abteilungen des Stadt- und Fürsorgeamtes genutzt.

Jetzt verlassen wir den Lompa-Platz und gehen die Wrocław-Straße entlang um die Dreifaltigkeitskirche zu besuchen.

8

Kościół Św. Trójcy Dreifaltigkeitskirche

Lokalizacja nowego kościoła nieopodal ruin starego zapewne spowodowana była problemami z wykupem okolicznej ziemi, która mogłaby powiększyć obszar dotychczasowej parafii. Minęło prawie sto lat od czasu, kiedy opustoszały po pożarze budynek zaczął zarastać ogrodem. Wzniesiono nowe domy mieszczańskie oraz rozbudowano sąsiednią szkołę. Po negocjacjach proboszcz Wojciech Antnera decyduje się na zakup okolicznych domów, a rada miasta odstępuje w zamian za teren ruin możliwość wykorzystania materiałów z Bramy Nowogrodzieckiej i murów obronnych do budowy nowej świątyni (stanowią dziś m.in. mury okalające kościelny ogród).

Budowa rozpoczęła się w roku 1859 pod nadzorem mistrza A. Augustina, a projekt nawiązywał do stylu poprzedniego kościoła. Większość elementów, łącznie z ornamentami, przyporami i łukami wieży, została wykonana w miejscowych cegielniach. Już rok później, 27 września – dokładnie sto lat po pożarze miasta z 1760 roku, kiedy to doszczętnie spłonął poprzedni kościół – na 70-metrową wieżę wciągnięte zostały dzwony. Prace przy budowie kościoła trwały dwa lata. 26 maja 1861 roku książę biskup doktor Henryk Förestor w święto Trójcy Świętej poświęcił obiekt i otworzył go dla wiernych. Zaraz po uroczystości odbyło się z udziałem biskupa bierzmowanie.

Kościół podczas II wojny światowej został niemal doszczętnie zniszczony. Wiosną 1958 roku, z inicjatywy księdza Jana Winiarskiego, rozpoczęto jego odbudowę. Napływały dobrowolne datki od mieszkańców Lubania, a oni sami uczestniczyli w pracach remontowych. Proboszcz uzyskał w kurii 10-letnie zwolnienie parafii z podatków, przeznaczając uzyskane środki na odbudowę świątyni. Spękaną wieżę wzmocniono kotwicami, aby wytrzymała ciężar hełmu i dzwonów. W 1961 roku ukończono ważniejsze prace remontowe. Po stu latach parafia została więc na nowo włączona w życie miasta, kontynuując tradycję kościoła Św. Trójcy, sięgającą XIII wieku.

Wejdzmy do środka, aby we wnętrzu kościoła podziwiać ołtarz główny, dwa boczne oraz ambonę, które zostały zbudowane wraz z tabernakulum, świecznikami i krzyżem około 1860 roku według projektu architekta Marcina Markgrafa w Monachium. Mniej skomplikowane prace rzeźbiarskie i stolarskie wykonywano na miejscu, stosując się do zaleceń projektanta.

Obraz w ołtarzu głównym, namalowany przez dyrektora praskiej szkoły sztuk pięknych Engerta, ukazuje Tróję Świętą.

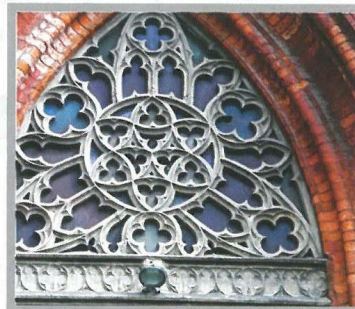

Wychodząc ze świątyni, skręć od razu w lewo. Tutaj znajduje się obelisk ku czci Józefa i Aleksandry Piłsudskich, upamiętniający jedną z ciekawszych historii w najnowszych dziejach miasta.

Aleksandra Piłsudska (Szczerbińska) była więźniarką lubańskiego obozu w latach 1915–1916. Trafiła tutaj po krótkim pobycie na Pawiaku, aresztowana za działalność wywiadowczo-kurierską na rzecz I Brygady Legionów Polskich. Aleksandra została żoną Naczelnika w 1921 roku, mając z nim już dwójkę dzieci – ślub mógł się odbyć dopiero po śmierci pierwszej żony J. Piłsudskiego, Marii Koplewskiej.

Schodząc w dół, po przeciwnej stronie ulicy widzimy rozległy parking – jest to miejsce, z którego można swobodnie podziwiać piękno tej budowli. To doskonała okazja do wykonania pamiątkowego zdjęcia.

My jednak skierujemy się w prawo. Wzdłuż kamiennych murów, w miejscu zasypanej fosy ciągnie się skwer miejski. Spacerując nim, możesz podziwiać pozostałości XIII-wiecznych fortyfikacji obronnych Lubania.

Diese Kirche entstand in der Aufschwungszeit der Stadt zwischen 1857 und 1861 auf dem Platz des alten Naumburger -Tores. Sie war im Stil der Neugotik aus Ziegeln und Steinen gebaut. Der Hauptaltar, zwei Nebentaltare und die Kanzel wurden durch den Baukünstler aus München, geschaffen. Das Altarbild der Heiligen Dreifaltigkeit wurde durch den Kunstakademiedirektor Engert in Prag gemalt. Die während des 2. Weltkrieges zerstörte Kirche wurde 1958 wiederaufgebaut.

Wenn wir rechts spazieren gehen, können wir die Überreste der Stadtbefestigungen aus dem 13. Jahrhundert bewundern.

9

Mury obronne Ringmauern

Na polecenie margrabiego Waldemara w 1318 roku rozpoczęto przebudowę umocnień miejskich, z wykorzystaniem bazaltu dostępnego w pobliskich kamieniołomach. Powstały masywne bramy miejskie z barbakanami oraz grube miejscami na 2 metry mury obronne z systemem fortyfikacji.

Mury wyposażone były w strzelnice, nad którymi wznosiły się wieżyczki i wysunięte półkoliste strażnice pozwalające na skuteczną obronę grodu.

Do miasta prowadziły cztery bramy z basztami: Bracka, Nowogrodziecka, Mikołajska i Zgorzelecka, przy czym tylko baszta pierwszej z nich była tak potężna. To tędy do miasta wjeżdżali okoliczni kupcy, a poddani udawali się na targ, do ratusza lub kościoła. Podnóże murów otoczone było głęboką fosą wypełnioną wodą, z zewnętrznej strony zapewne otoczona drewnianą palisadą. W 1638 roku mieszkańcy w obawie przed tureckim najazdem ulepszyli mury, a przed bramami wybudowali zwodzone mosty.

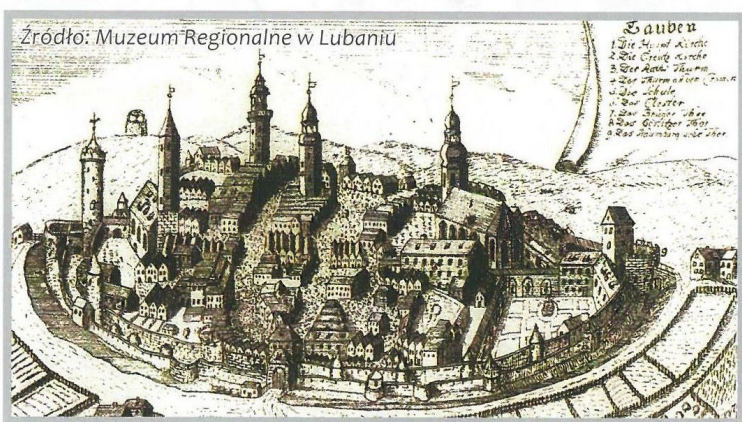
Kiedy dotrzesz do końca murów obronnych, znajdziesz się w miejscu, gdzie niegdyś stała Brama Zgorzelecka, zabezpieczająca wjazd do miasta od strony Zgorzelca (ulica ta nadal nosi nazwę Zgorzeleckiej).

Przy bramach miejskich, drzwiach kościołów, w rynku lub na skrzyżowaniach dróg usytuowane były z reguły miejsca publicznej pokuty, tak aby jak największa ciżba winowajców zobaczyć mogła. Zakuwano więc w dyby czy publicznie chłostano wśród uciechy gapiów przy bramach Brackiej i Zgorzeleckiej. Do najłżejszych kar należały wystawienie na widok publiczny poprzez zakucie w pręgierz, chłosta, piętnowanie czy więzienie. Nie wahano się surowo karać za ciężkie przewinienia, dlatego nieco za miastem w stronę Zgorzelca stała pokaźnych rozmiarów szubienica miejska. Publicznym egzekucjom zawsze towarzyszył pochód gawiedzi, kiedy to Dobosze głośno ogłaszali winy skazanego w trakcie drogi, jak i na miejscu stracenia. Kat wykonywał wyrok. Zazwyczaj ciało wisiało tak długo, aż znalazł się następny straceniec, pouczając podróżnych o surowości kar.

Pozostałości miejskiej szubienicy, datowanej na XV wiek, znajdziesz, kierując się w dół ulicą Zgorzelecką, a następnie Jana Pawła II w stronę Zgorzelca. Idąc prawą stroną jezdni, wyjdź poza miasto, a po Twojej prawej stronie ukaże się kamienny okrąg. Wycieczkę tę odłóż na zakończenie dnia, gdyż samo dojście do tego miejsca zajmie Ci około 20 minut.

W XIX wieku mieszczanie dążyli do rozebrania średniowiecznych fortyfikacji, aby uzyskać przestrzeń niezbędną do rozwoju miasta. Bramy miejskie stały się stanowczo za małe – budowane 500 lat wcześniej dla obrony miasta, ograniczały teraz ruch. Dlatego w 2. połowie XIX stulecia rozebrano większość murów i zasypano fosy, na których miejscu powstały promenady w obecnym kształcie.

Do dzisiaj zachowały się odrestaurowane po zniszczeniach II wojny światowej zachodnie partie murów, ciągnące się wzdłuż Podwału na długości 650 metrów. Jeśli chcesz odszukać inne fragmenty fortyfikacji, spójrz na rycinę średniowiecznego Lubania i podążaj ich śladem.

Gdzie kończą się mury, góruje ponad nimi Dom pod Okrętem. Oglądany z tej perspektywy wydaje się jeszcze większy, niż jest w rzeczywistości. Idąc w jego stronę, w miejscu, gdzie stała kiedyś Brama Zgorzelecka, możesz zobaczyć na ustawionej planszy jak przebiega Szlak Pątniczy Św. Jakuba, pokrywający się z dawną drogą handlową Via Regia.

Skracając w lewo wzdłuż muru, kamienne schody kierują nas na dziedziniec przed Domem pod Okrętem.

Aus Basalt im Jahre 1318 errichtete zwei Meter dicke Mauern umgaben die Stadt mit einer Doppelkette. Sie waren mit Schießscharten, Türmen und halbrunden Warten ausgerüstet. In die Stadt führten 4 Torwege und alles war mit Gräben mit Wasser umgeben. In der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts wurden Mauern und Türme fast völlig abgetragen, Gräben wurden mit Sand zugeschüttet und auf dem Platz entstanden Promenaden.

Jetzt gehen wir links der Mauer entlang, und weiter ueber die Steintreppen, auf den Vorderhof „des Hauses unter dem Schiff“.

10

Dom pod Okrętem Haus unter dem Schiff

Barokowy budynek powstał w 1704 roku. Wybudowany z przeznaczeniem mieszkalno-handlowym przez kupca Jana Kirchoffa, otrzymał dach o niespotykanym kształcie, przypominającym odwrócony kilem ku górze okręt z pękatymi burtami. Takie skojarzenia w czasach, kiedy większość towarów transportowały morzem szybkie żaglowce, zapewne przyczyniły się do nadania budynkowi jego nazwy. Dom pod Okrętem to jeden z niewielu obiektów ocalałych z pożaru w 1760 roku.

Budynek przeszedł pod koniec XVIII wieku w ręce bogatego handlowca Friedricha Rosta, którego spadkobiercy zadłużyli hipotekę. Przejęty przez bank dom został w 1937 roku przekazany na rzecz użytku publicznego. Po gruntownym remoncie siedzibę w nim otrzymało muzeum regionalne. Zgromadzono tam bogate zbiory porcelany, naczyń szklanych, broni, minerałów i skał oraz starych dokumentów. W czasie II wojny światowej budynek został poważnie uszkodzony. Znajdujące się w nim zbiory w większości przepadły. Zaginęła m.in. piękna makieta zamku Czocho, przekazana przez jego właściciela. Po odbudowie w 1959 roku budynek mieścił internat Liceum Ogólnokształcącego, obecnie zaś jest siedzibą Urzędu Skarbowego.

Za Domem Pod Okrętem możemy zwiedzać górną część murów miejskich i odpocząć w pozostałościach po jednej ze średniowiecznych półkolistych strażnic.

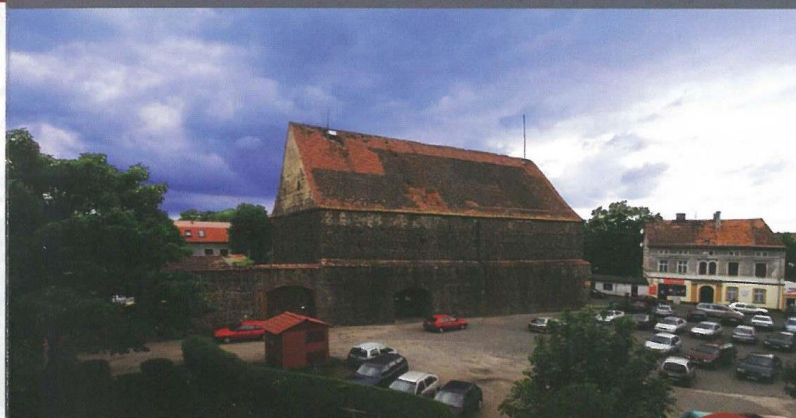
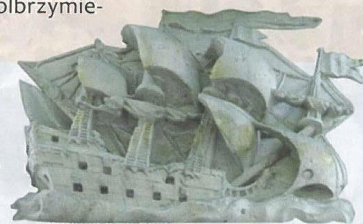
Wróć w pobliże dawnej Bramy Zgorzeleckiej. Jak pamiętasz to tędy przebiegał główny szlak handlowy *Via Regia*.

Wyobraź sobie, że właśnie tak jak przed stuleciami, wjeżdżasz szczęśliwie po długiej podróży do Lubania poprzez wąską, zatłoczoną bramę. Stukot kół i kopyt końskich na wybrukowanej ulicy miesza się z gwarem miasta. Twoja kupiecka karawana kieruje się do centralnego magazynu miejskiego. Masz wyładować towar zamówiony przez Radę Miasta.

Jesteś tutaj pierwszy raz i nie wiesz dokąd się udać. Wąskie uliczki biegną w dwóch kierunkach, pytasz więc strażnika przy masywnych wrotach bramy. Ten nie odpowiada, wskazując Ci ręką kierunek drogi i ponaglaając. Tarasujesz właśnie jedną z ważniejszych bram miejskich. Pierwsza z uliczek

biegnie ku górze w stronę rynku, druga w prawo. Zgodnie ze wskazaniami wybierasz tą drugą kierując się na obszerny plac (Plac Strażacki). Z daleka wyróżnia się na nim bazaltowa bryła olbrzymiego budynku z szeroko otwartą bramą.

Den Namen des Gebäudes erklärt man wahrscheinlich mit seiner Form, die an ein umgedrehtes Schiff erinnert, oder mit einem Flachrelief des Schiffes über dem Eingang. Das Haus wurde 1704 durch den Kaufmann Jan Kirchoff gebaut. Ein hundert Jahre später ging das Haus auf die Familie Rost über, die es mit einer Hypothek belastete. Das durch eine Bank übernommene Gebäude wurde 1937 der Stadt überwiesen und wurde der Sitz des Heimatmuseum. Das Haus, das während des 1. Weltkrieges schwer zerstört war, wurde wiederaufgebaut und diente als Schülerheim der allgemeinbildenden Oberschule. Zur Zeit befindet sich hier das Finanzamt.

Dom Solny Salzhaus

11

Zwany też Domem Zbożowym, powstał z inicjatywy Rady Miasta w 1539 roku. Zapewne chciano oddalić go od centrum z obawy przed częstymi pożarami. Wskazuje na to użycie bazaltu, i lokalizacja wykorzystująca ściany już istniejących murów.

Jest to budynek trzykondygnacyjny. Duża jak na owe czasy wjazdowa brama umiejscowiona jest od strony Placu Strażackiego. W drugiej połowie XVIII oraz w XIX wieku przebudowany i podwyższony. Przez pewien czas pełnił funkcję więzienia, zbrojowni, strażnicy. W tej chwili oczekuje na decyzje dotyczące rewitalizacji.

Das Salzhaus wurde durch die Stadt zwischen den beiden Ringmauern erbaut. Man lagerte hier Salz und Korn ein. Das dreistöckige Gebäude mit kleinen Fenstern wurde aus Basaltsteinen errichtet. Im 19. Jahrhundert diente das Gebäude als ein Gefängnis und heute wartet es auf die Renovierung. Wir stehen auf dem Feuerwehrplatz. Wenn wir den Überresten der Mauern entlang gehen, finden wir einen kleinen Durchgang. Er führt uns direkt zum Bezirksgericht.

Jesteś na placu Strażackim. Idąc wzdłuż pozostałości murów miejskich, znajdziesz małe przejście. Doprowadzi Cię ono wprost do budynku Sądu Rejonowego.

12 Sąd Rejonowy Bezirksgericht

Przeobrażenie Sądu Miejskiego i Sądu Ziemskiego w jeden organ – Sąd Okręgowy (1849), wymusiło na władzach miasta budowę nowego budynku. W roku 1852 rozpoczęto budowę sądu i sąsiadującego z nim więzienia. Więzienie ukończono dość szybko, natomiast neogotycki budynek sądu wzniesiono dopiero w końcu XIX wieku.

Idąc ulicą 3 Maja w stronę wieży Brackiej mijamy szereg XIX-wiecznych miejskich kamienic.

Die Zusammenschliessung des Amtsgerichts und des Landgerichts in ein Organ – das Bezirksgericht – erforderte im Jahre 1849 von der Stadtbehörde die Errichtung eines neuen Gebäudes. 1852 begann man ein Gerichtsgebäude und anliegendes Gefängnis zu errichten. Der Bau des Gefängnisses war ziemlich schnell vollendet aber das neugotische Gerichtsgebäude wurde erst Ende des 19. Jahrhunderts fertig gestellt. Die 3. Mai-Straße führt uns zum Zunftturm und unterwegs gehen wir neben den im 19. Jahrhundert erbauten Häusern vorbei.

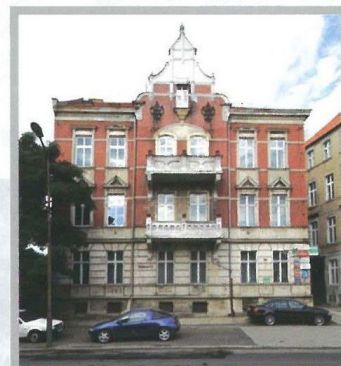

Miejskie kamienice Stadthäuser

13

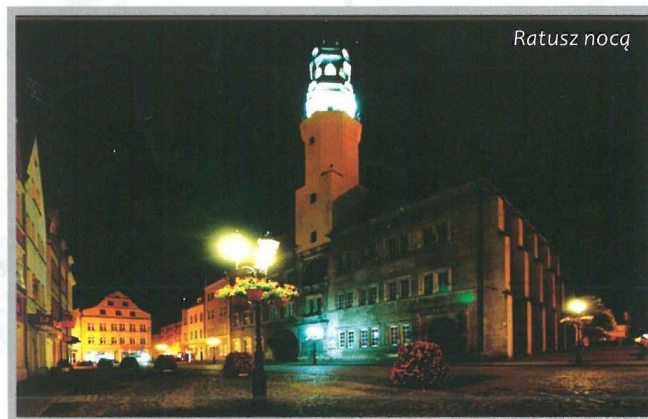
Ich bogato zdobione fasady świadczą o zamożności mieszkańców Lubania. W większości powstały podczas Secesji. Tak wyglądał Lubań w XIX. Wśród tych kamieniczek przechodzili mieszkańcy w drodze do Urzędu Miasta.

Ihre reichverzierte Fassaden zeugen von dem Wohlstand der Bewohner. Meistens sind die Häuser im Sezessionsstil errichtet. So sah Luban im 19. Jahrhundert aus. Zwischen diesen Häusern eilten die Bewohner zum Stadtamt.

Przy Baszcie Brackiej zakończymy pierwszą część naszej wycieczki.

Polecamy wieczorny spacer po Lubaniu, jednym z najlepiej oświetlonych miast w Polsce.

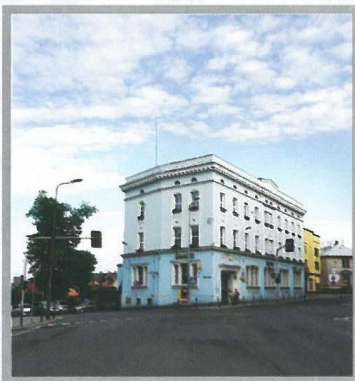

Ratusz nocą

Tuż obok miejsca, gdzie zakończyliśmy poprzednią część wycieczki, rozpoczynamy jej drugą, mniej informacyjną część. Naszym celem jest ukazać piękną, jakie kryje w sobie Luban i miejsc, w których warto zatrzymać się przez chwilę. Niestety nasz przewodnik ma ograniczoną objętość, dlatego znajdują się tutaj tylko podstawowe informacje o obiektach.

14

Urząd Miasta Stadtamt

Wystawny budynek w którym obecnie mieści się Urząd Miasta, wybudowany został w zupełnie innym celu. Na początku XX wieku mieścił się tutaj Hotel Łużycki. Piękna forma budynku przywołuje na myśl budowlę klasycystyczną. W środku na klatce schodowej prowadzącej na I piętro wystawiona jest makietka Galerii Łużyckiej. Makietka ta była sporządzona do projektu rewitalizacji lubańskiej starówki. Idąc dalej główną ulicą, przecho- dzimy obok kina.

Das prachtvolle Gebäude des heutigen Stadtamtes wurde für einen anderen Zweck bestimmt. Zu Anfang des 20. Jahrhunderts war hier Lausitzer Hotel. Die schöne Form des Gebäudes erinnert an klassizistische Bauwerke. Mitte im Treppenraum steht ein Modell der Lausitzer Galerie. Es gehörte dem Plan zur Renovierung der Lubaner Altstadt. Die Hauptstraße führt uns zum Kino.

15

Kino Wawel Wawel – Kino

Nie sposób opisać wagi miejsc dostarczających rozrywkę w XIX wieku. Sale kinowe i teatralne były nie tylko areną spektakli; pełniły bardzo ważną rolę społeczną. Tutaj wypadało się pokazać.

Kilkadziesiąt metrów dalej za wiaduktem kolejowym, w otoczeniu parku, umiejscowiona jest parafia ewangelicka.

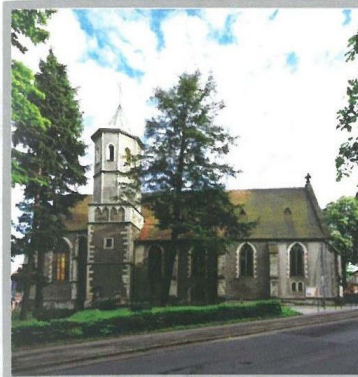
Unterhaltungsplätze spielten im 19. Jh. eine besondere gesellschaftliche Rolle. Man besuchte Kino- und Theatersäle nicht nur um Filme und Vorstellungen zu sehen, sondern auch darum, weil „es sich hier zu zeigen schickte“.

Einige zehn Meter weiter, hinter dem Viadukt, mitten im Park befindet sich eine evangelische Pfarrkirche.

Kościół ewangelicki Evangelische Kirche

16

Ewangelicki kościół Marii Panny (kościół Mariacki) jest najstarszą świątynią Lubania. Pierwsza wzmianka pochodzi z 1384 roku, kiedy to zbudowano w tym miejscu kaplicę „naszej kochanej Panny [Marii]”. Została ona całkowicie zniszczona przez husytów w 1427 roku.

Obecny budynek wzniesiono w roku 1452 jako kościół cmentarny. Gruntowną rozbudowę kościół przeszedł w latach 1887–1888 (m.in. dostawiono wieżę). Autorem projektu przebudowy był Abel Augustin.

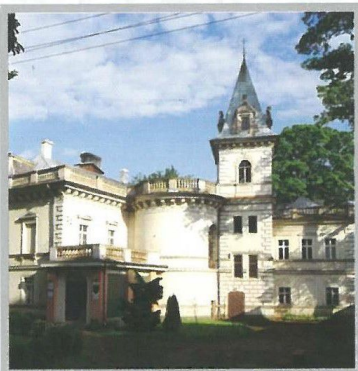
Funkcję cmentarną kościół pełnił do czasu przejścia przez ewangelików z Uniegoszczy. Sam cmentarz funkcjonował do 1870 roku.

W latach 70. XX wieku rozebrano ostatnie nagrobki. Dzisiaj przypomina o nim tylko tablica pamiątkowa z 1994 roku, zlokalizowana w sąsiedztwie z kościołem parku.

Ewangelicki kościół Marii Panny w Lubaniu jest obecnie świątynią parafialną Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Lubaniu i jako jedyny w mieście pozostał od czasów reformacji do dziś kościołem ewangelickim. Tuż obok, w zabytkowym pałacyku ma siedzibę Biblioteka Pedagogiczna.

Die evangelische Marienkirche ist die älteste Kirche in Luban. Die ersten Erwähnungen kommen aus dem Jahre 1384, dann wurde hier die Liebfrauenkapelle errichtet. Diese Kirche ist die einzige in der Stadt, die evangelisch blieb seit der Reformation bis heute. Dicht daneben hat ihren Sitz die Pädagogische Bibliothek.

Najpiękniejszy dom w okolicy, nazywany „Pałacykiem”. Wybudowany przed wojną przez właściciela pobliskiego tartaku. Obecnie mieści Bibliotekę Pedagogiczną.

Schodzimy w dół, kierując się z powrotem ulicą Izerską, która poprowadzi nas do skrzyżowania z Dworcową. Tutaj skręcamy w prawo i docieramy do dworca.

Das schönste Gebäude in der Umgebung; man nennt es „kleines Palais“.

Es wurde vor dem 2. Weltkrieg durch den Besitzer des nahe liegenden Sägewerkes errichtet. Zur Zeit wird das Gebäude durch die Pädagogische Bibliothek genutzt.

Von der Bibliothek gehen wir hinunter und kehren zurück. Die Iserer Straße führt uns an die Kreuzung mit der Bahnhofstraße. Hier biegen wir rechts ein und spazieren zum Bahnhof.

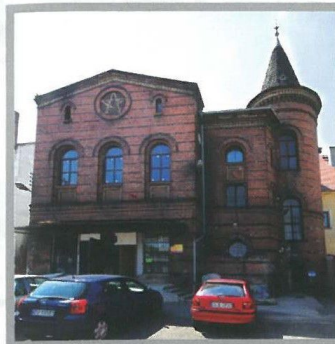
Zaprojektowany i ukończony przez wspomnianego już A. Augustina w 1863 roku, pełnił funkcję centrum komunikacyjnego. Połączenia kolejowe ze Zgorzelcem, Węgliniec i Jelenią Górą były wówczas bardzo popularnym środkiem podróży. W 1893 roku ze stacji w Lubaniu odjechało 140 415 pasażerów.

Aby zobaczyć następny ciekawy budynek, musimy wrócić w stronę centrum ulicą

Dworcową i przejść przez Dworzec PKS. Kierujemy się na Grunwaldzką 11.

Der Bahnhof wurde 1863 durch A. Augustin errichtet und war im 19. Jh. ein Verkehrsmittelpunkt. Eisenbahnverbindungen mit Zgorzelec, Węgliniec und Jelenia Gora waren sehr populär. Im Jahre 1893 sind vom Bahnhof in Luban 140 415 Reisenden abgefahren.

Um das nächste sehenswerte Gebäude zu sehen, sollen wir die Bahnhofstraße zurückgehen und uns dann durch den Busbahnhof in die Grunwald-Straße 11 begeben.

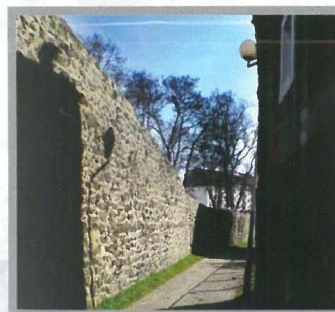

Piękny budynek z końca XIX wieku mieścił siedzibę lubańskiej loży masońskiej „Izis”. W loży zasiadało wiele znanych osobistości lubańskich. Do tej pory wiele śladów historii możemy odszukać na budynkach, które powstawały w czasie jej istnienia. Loża istniała do roku 1933, kiedy to nacjonaliści rozwiązyali organizacje wolnomularskie. Następnie w budynku powstają zakłady włókiennicze. Obecnie mieszczą się tutaj sklepy i punkty usługowe.

Idąc dalej ulicą Graniczną dochodzimy do skrzyżowania z ul. Mikołaja. Ulica ta prowadzi do miejsca, w którym istniała jedna z Bram Miejskich – Mikołajska. Na skrzyżowaniu z ul. Graniczną skręcamy w lewo, aby przespacerować się wzdłuż dawnej granicy miasta.

Ein schönes Gebäude, vom Ende des 19. Jahrhunderts war es der Sitz der Lubaner Freimaurerloge „Izis”. Viele hervorragende Persönlichkeiten der Stadt Luban gehörten dieser Loge. Die Spuren der Geschichte können wir noch heute an den Häusern bemerken, die in jener Zeit gebaut wurden. Die Freimaurerloge bestand bis 1933; alle Freimaurerorganisationen wurden dann durch Naziregim aufgelöst. Im Gebäude wurde eine Textilfabrik betrieben. Heute befinden sich hier Geschäfte und Dienstleistungsstellen.

Wenn wir weiter die Graniczna-Straße entlang gehen, erreichen wir bald die Kreuzung mit der Nikolaus-Straße. Sie führt uns zum Ort, wo eines der vier Stadttore war. Um an der alten Stadtgrenze entlang spazieren zu gehen, sollen wir links einbiegen.

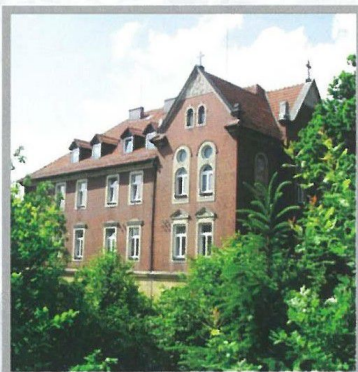

Mur miejski zachował się tutaj fragmentarycznie. XVIII- i XIX-wieczne budynki przeplatają się ze sobą, tworząc ciekawą zabudowę. Spacerujemy, podziwiając tę starą część Lubania, aż dochodzimy do kościoła św. Trójcy. Skręcamy w prawo, przechodząc na przeciwną stronę ulicy Jana Pawła II. Tam znajduje się klasztor.

Stadtmauern haben sich nur in Bruchstücken erhalten. Gebäude aus dem

18. und 19. Jahrhunderten wechseln miteinander ab und bilden eine interessante Stadtbebauung. Wir bewundern diese Lubaner Altstadt spazierend, und erreichen somit die Dreifaltigkeitskirche. Rechts an der Johann Paulus II. Straße befindet sich ein Kloster.

Klasztor Magdalenek Magdalenenkloster

Historia zakonu sięga roku 1320. Klasztor w obecnym budynku mieści się od połowy XX wieku. Poprzedni, 600-letni budynek został zniszczony w trakcie działań wojennych, w 1945 roku.

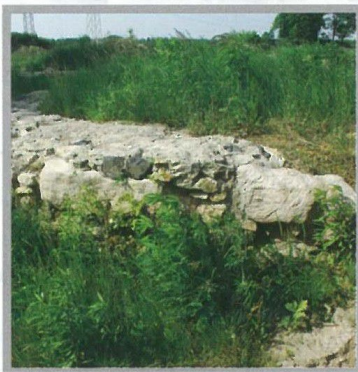
Kontynuując wycieczkę wzdłuż głównej ulicy, możemy zobaczyć ruiny miejskiej szubienicy.

Die Geschichte des Ordens geht auf 1320 zurück. Das vorige sechshundertjährige Gebäude wurde

während der Kriegshandlungen 1945 zerstört und das jetzige stammt aus der Mitte des 20. Jahrhunderts.

Etwas weiter können wir die Ruine des Stadtgalgens sehen.

Miejska szubienica Stadtgalgen

W 2002 roku podczas badań archeologicznych odkopano ruiny miejskiej szubienicy. W przeszłości obiekt składał się z cylindrycznej, wystającej kilka metrów ponad powierzchnię studni, na której koronie wznosiło się podwyższenie z filarami, podtrzymującymi belki egzekucyjne.

W studni oraz wokół szubienicy odkryto szczątki skazańców.

Wracając w stronę centrum ulicą Zgorzelecką, ponownie przechodzimy wzdłuż XIX-wiecznej zabudowy miejskiej. W miejscu, gdzie ulica się kończy, po prawej stronie znajduje się park miejski. Kierujemy się podwalem w prawo, wzdłuż pl. 3 Maja aż do skrzyżowania z ulicą Dąbrowskiego. Tutaj skręcamy w górę. Przed nami pięknie zachowane kamienice i stare domy mieszczan.

Während der archäologischen Erforschungen im Jahre 2002 wurde die Ruine des Stadtgalgens ausgegraben. In der Vergangenheit bestand das Objekt aus einem walzenförmigen Brunnen und einer Erhöhung mit Exekutionsbalken.

Wir gehen die Zgorzelec-Straße zurück und den 3. Mai-Platz entlang zur Dabrowski-Straße. Vor uns stehen schön erhaltene alte gemauerte bürgerliche Häuser.

Kamienice Gemauerte Häuser

Większość kamienic miała charakter czynszowy. Powstały pod koniec XIX wieku, podczas rozbudowy Lubania. Szczególnie ciekawe są fasady budynków oraz ich klatki schodowe.

Skręcamy w lewo, w ulicę Mickiewiczą. Wkraczamy do XIX-wiecznej części Lubania, gdzie swoje wille budowali zamożni obywatele.

Meistens waren das Zinshäuser. Sie entstanden Ende des 19. Jahrhunderts während der Entwicklung der Stadt Luban. Besonders bemerkenswert sind die Fassaden und die Treppenhäuser der Gebäude.

Wir biegen nun links in die A. Mickiewicz-Straße ein. Hier beginnt das im 19. Jh. errichtete Villenviertel Lubańs, wo die reichen Bürger ihre Häuser hatten.

Dom masoński Freimaurerhaus

Dom przedwojennego właściciela Lubanńskiej Kopalni Bazaltu mieści obecnie „Pokoje Gościnne” i siedzibę Straży Miejskiej. Dzięki temu jego wnętrze jest częściowo dostępne dla zwiedzających. Znaki cyrkla i kątownicy na elewacji świadczą o przynależności dawnego właściciela obiektu do loży masońskiej.

Idąc dalej, po prawej stronie widzimy piękny budynek, w którym obecnie mieści się Starostwo Powiatowe.

Das Haus des Besitzers der Lubaner Basaltgrube dient jetzt als „Gastzimmer” und Sitz der Stadtwatche. Darum kann das Innere des Hauses nur teilweise besichtigt werden. Zirkel und Winkel an der Fassade zeugen von der Logenangehörigkeit des ehemaligen Besitzers.

Rechts befindet sich ein sehenswertes Gebäude - die Bezirksstaroste.

Starostwo Powiatowe Bezirksstaroste

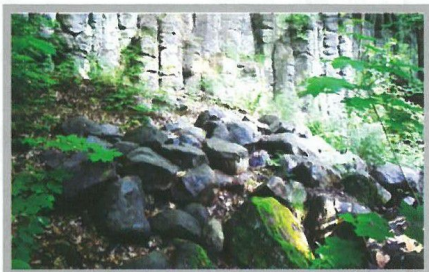
Wzniesiony w 1907 roku na potrzeby starostwa budynek do dziś jest wykorzystywany zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem. Rozległy park umożliwia podziwianie budowli z wszystkich stron. Wnętrze możemy zwiedzać w dni powszednie.

Ulica Mickiewicza łączy się z aleją Kombatantów. Skracając w prawo, po przejściu kilkunastu metrów znajdujemy się w parku.

Das Gebäude wurde im Jahre 1907 fuer die Kreisverwaltung errichtet und wird so bis heute genutzt. Der ausgedehnte Park macht möglich das Gebäude von allen Seiten zu bewundern. Die Besichtigung ist nur werktags möglich.

Die A. Mickiewicz-Straße verbindet sich mit der Kombattanten-Allee. Wir biegen rechts ein und erreichen den Park.

Park na Kamiennej Górze Park auf dem Steinberg

Na Kamiennej Górze wśród zawiłych ścieżek można odnaleźć wspaniałe bazaltowe słupy. Wysokie na 10–15 m tworzą ściany parku, powstałego przy Domu Górskim. Park powstał w XIX wieku z inicjatywy mieszkańców Lubania. Malowniczy obszar został wpisany do rejestru zabytków.

Obecnie będą tędy ścieżki turystyczno-dydaktyczne „Szlakiem wygasłych wulkanów” i „Szlakiem Pomników Przyrody Ożywionej”, oznakowane tablicami informacyjnymi.

Auf dem Steinberg, zwischen krummen engen Pfaden, kann man herrliche Basaltsäulen finden, die die 10–15 Meter hohen Parkwände bilden. Der Park entstand im 19. Jh. durch die Initiative der Bewohner Lubans. Das malerische Gebiet wurde ins Register der Sehenswürdigkeiten eingetragen. Hier hindurch führen die mit Schildern bezeichnete Touristen- und Lehrpfade: „Erlöschene Vulkane” und „Naturdenkmäler”.

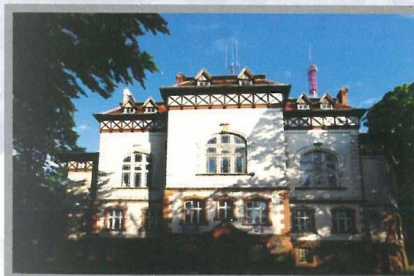

Dom Górski Gebirgshaus

Na centrum parku znajdziemy Dom Górski, wybudowany w 1824 roku ze środków zebranych wśród mieszczan. Jest on siedzibą Szkoły Muzycznej. W amfiteatrze corocznie odbywają się koncerty z okazji Dni Lubania „Lawa” oraz inne imprezy.

In der Mitte des Parks treffen wir ein sogenanntes „Gebirgshaus”, das 1924 durch die Bürger Lubańs errichtet wurde. Es dient als Sitz der Musikschule. Im Amphitheater finden alljährlich Konzerte der Lubaner Tage und andere statt.

Wir danken Ihnen herzlich für die Besichtigung einiger besonders bemerkenswerter Sehenswürdigkeiten in Lubań.

Dziękujemy za odwiedzenie wraz z nami kilku najciekawszych miejsc Lubania.

Zapraszamy po dodatkowe informacje do punktu Informacji Turystycznej na ulicę Bracką 12.

Tam możesz dowiedzieć się o ścieżkach dydaktycznych wytyczonych dla miłośników pieszych i rowerowych wędrówek.

Możesz wybrać trasę w parku na Kamiennej Górze szlakiem „Wygastłych wulkanów” ukazującą relikty trzecieorzędowego wulkanizmu lub przejść szlakiem „Pomników Przyrody Ożywionej”, który prowadzi wśród 30. wiekowych drzew o najciekawszej wartości przyrodniczej. Przez Luban przebiega również rowerowy „Szlak Doliny Kwisy” oraz obwodnica rowerowa „Lubański Las”.

Zapraszamy cię również do dalszego zwiedzania poza granicami naszego miasta.

Wir danken Ihnen für die Besichtigung der schönsten Sehenswürdigkeiten von Luban.

Weitere Auskunft erhalten Sie im touristischen Informationsbüro an der Bracka-Str. 12.

Dort erhalten Sie Informationen ueber die Lehrpfade, die für Liebhaber der Wanderungen vorbereitet wurden.

Im Park auf dem Steinberg können Sie eine Strecke „Erloschene Vulkane”, die die Relikte der Tertiärformation zeigt, oder eine Wanderroute „Naturdenkmäler” gehen, die zwischen alten Bäumen führt. Durch Luban führt auch der Weg „des Kwisa-Tals” und eine Ringstraße „Lubaner Wald”, die durch Radfahrer genutzt werden.

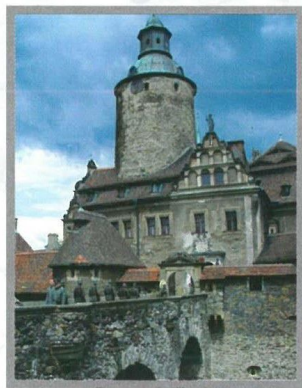
Es gibt auch viele interessante Orte hinter der Stadtgrenze – wir laden Sie ein diese zu erforschen.

Okolica Umgebung

Niewątpliwie największą atrakcją najbliższej okolicy jest Zamek Czocho. Powstał w drugiej połowie XIII wieku jako warownia obronna północnej granicy Czech. Jego malownicza sceneria często jest wykorzystywana do wielu filmów.

Zamek znajduje się nad Jeziorem Leśniańskim, gdzie na początku XX w. zbudowano wielką zaporę. Powstała przy niej w roku 1907 elektrownia wodna jest jedną z najstarszych w Polsce budowli hydrologicznych, który do dziś pełni swoje funkcje.

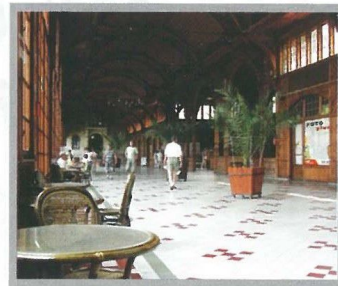
W miejscu gdzie łączy się Jezioro Leśniańskie i Złotnickie nad stromym zboczem ujrzymy wzniesioną w czasach średniowieczną, nadgraniczną

warownię, z której do dziś pozostały ruiny zwane „Ruiny Zamku Rajsko”. Piękny widok rozciągający się z tego miejsca rekompensuje trudy krótkiej wspinaczki.

Na naszą uwagę zasługuje również Nawojów Łużycki, gdzie możemy podziwiać najpiękniejsze na Dolnym Śląsku renesansowe, dwukondygnacyjne krużganki pięknie zdobione herbami. Mieszczą się one w renesansowym dworze, w którego części obecnie znajduje się kościół filialny. Tam też znajdziemy krzyże pokutne z wrytymi mieczami stawiane zazwyczaj na miejscu zbrodni.

Położony nieopodal Zamek w Kliczkowie wzniesiony został w XIII wieku przez Bolka I. Zamek stanowił jedną z kilku warowni granicznych na północy granicy księstwa. W XIX wieku gruntownie przebudowany zmienił charakter i styl wielu sal zamkowych. Zespół parkowo-pałacowy jest najpiękniejszą atrakcją Kliczkowa lecz nie jedyną.

Na północ od Lubania znajduje się Świeradów Zdrój. Od czterech wieków znany jest i ceniony ze swoich wód zdrojowych, które są wykorzystywane do leczenia wielu schorzeń. Możemy ich kosztować w pięknej scenerii XIX wiecznej Hali spacerowej Domu Zdrojowego. Polecamy również wjazd koleją gondolową na Stóg Izerski. Ze Świeradowa-Zdroju już tylko kilka kilometrów dzieli nas od Szklarskiej Poręby. Miasta znanego wszystkim pasjonatom zimowego wypoczynku.

Dla miłośników kultowego filmu „Sami Swoi” proponujemy wycieczkę do Lubomierza, gdzie oprócz wspaniałych zabytków architektury niewątpliwą atrakcją stanowi „Muzeum Kargula i Pawlaka”. Zgromadzono w nim m.in. wiele rekwizytów z tego filmu. W Lubomierzu jest również organizowany w połowie sierpnia coroczny Ogólnopolski Festiwal Filmów Komedii, na który przybywają ekipy telewizyjne, twórcy filmowi i rzesze turystów.

Zgorzelec i Görlitz to centra wymiany gospodarczej i kulturowej Polski i Niemiec. Piękna starówka oraz liczne zabytki zachęcają do wycieczki w tamte okolice choćby na chwilę.

Świetnym miejscem na zakup ciekawych pamiątek lub wyposażenie domu w zestaw najwyższej jakości ręcznie malowanej porcelany jest Bolesławiec. Możemy tam zwiedzać Muzeum Ceramiki oraz podpatrywać wytwarzanie tych unikalnych przedmiotów.

W podobnej odległości od Lubania już po stronie czeskiej, znajduje się Frydlant. W tym mieście położony jest malowniczy XIII wieczny zamek. Urzekają w nim zachowane kompletne wnętrza oraz rozmach budowli. Zamek od 1801 roku pełni funkcję muzeum.

To pokrótce przedstawione wybrane atrakcje regionu. Oczywiście odkryjesz ich więcej podczas zwiedzania naszego miasta i jego okolic do czego raz jeszcze serdecznie Cię zachęcamy.

Die zweifellos wichtigste Attraktion der Umgebung ist die Burg Czocha. Sie wurde in der 2. Hälfte des 13. Jahrhunderts als eine Grenzfestung von Nordböhmen errichtet. Ein malerischer Landschaftsblick wurde in vielen Filmen genutzt. Die Burg befindet sich am Lesnianske-See, wo Anfang des 20. Jahrhunderts ein Staudamm gebaut wurde. Er gehört

zu den ältesten Wasseranlagen in Polen die noch immer in Betrieb sind. Am Ort wo sich Lesnianskie-See und Zlotnickie-See verbinden, bemerken Sie eine auf steilem Abhang stehende Ruine der mittelalterlichen Grenzfestung. Man nennt sie „Ruine der Burg Rajsko“. Der wunderschöne Ausblick lohnt die Mühe der kurzen Bergkletterei.

Sehenswert ist auch Lausitzer Nawojów mit den schönsten, zweistöckigen, schön mit Wappen verzierten Renaissanceumgängen Niederschlesiens. Sie gehören dem Herrenhof, wo sich heute eine Filialkirche befindet. Dort bemerken Sie Bußkreuze mit gestochenen Schwertern, die man üblich auf Verbrechenstellen stellte.

Die in der Nähe von Kliczków liegende Burg wurde im 13. Jh. durch Bolek I. errichtet. Sie war eine der Grenzfestungen an der nordwestlichen Grenze des Herzogtums. Im 19. Jh. wurde die Burg gründlich umgebaut. Viele Säle haben ihren Charakter und Stil geändert. Ein Parkkomplex der Burg ist die schönste aber nicht die einzige Attraktion in Kliczków.

Südlich von Lubań befindet sich Swieradów Zdrój. Seit vier Jahrhunderten ist der Ort mit seinen Heilquellen bekannt und geschätzt. In der schönen im 19. Jh. gebauten Wandelhalle können Sie dieses Wasser probieren. Wir bieten auch die Fahrt mit der Gondelseilbahn auf den Iserberg. Einige Kilometer von Swieradów Zdrój liegt Szklarska Poręba – die Stadt, die alle Liebhaber der Wintererholung gut kennen.

Für die Liebhaber des herrlichen Films „Sami Swoi“ bieten wir einen Ausflug bis Lubomierz. Neben den Denkmälern finden Sie hier ein „Kargul und Pawlak“-Museum (Museum der Filmhelden). Im Museum wurden viele Requisite gesammelt. In Lubomierz finden alljährlich Mitte August gemeinpolnische Komödienfestspiele statt. Sie werden von Fernsehen, Schauspielern und Touristen besucht.

Zgorzelec und Görlitz sind Zentren des Wirtschaft- und Kulturaustausches zwischen Polen und Deutschland. Schöne Altstadt und zahlreiche Denkmäler sind bemerkenswert.

Interessante Andenken und höchste Qualität handgemaltes Porzellan finden Sie in Bolesławiec. Sie können hier ein Keramikmuseum besuchen und die Herstellung der einzigartigen Sachen beobachten.

Hinter der tschechischen Grenze befindet sich Frydlant. In dieser Stadt finden Sie eine malerische Burg aus dem 13. Jh. Besonders bemerkenswert sind vollständig erhaltene Innenräume und kühner Wurf des Baus. Seit 1801 wird die Burg als Museum genutzt.

Auf diese Weise haben wir Ihnen die wichtigsten regionalen Attraktionen vorgestellt. Viel mehr können Sie selbst während der Wanderungen durch unsere Stadt und ihre Umgebung entdecken. Wir freuen uns auf Ihren Besuch.

Ważne telefony / Wichtige Telefonnummern

Telefon Alarmowy/ Notruf : 112

Pogotowie Ratunkowe / Rettungsstelle – Łączna 3, tel. 999, 075 722 29 33

Straż Pożarna/ Feuerwehr – Podwale 7, tel. 998, 075 722 31 28

Policja/Polizei – W. Sikorskiego 4, tel. 997, 075 90 00

Straż Miejska/Stadtwache – A. Mickiewicza 6, tel. 075 646 4 42–43

Urząd Miasta / Stadtverwaltung – 7 Dywizji 14, tel. 075 646 44 00

Informacja Turystyczna / Touristische Information – Bracka 12, tel. 075 722 25 41

Dworzec Kolejowy / Bahnhof – Dworcowa 1, tel. 9436, 075 722 36 96

Dworzec Autobusowy / Busbahnhof – Szarych Szeregów 1, tel. 075 722 29 20

Łużyckie Centrum Medyczne / Krankenhaus – Zawidowska 4a: 075 721 39 20

Taxi – Szarych Szeregów 4, tel. 919, 075 802 31 65

Pomoc drogowa / Autohilfe: 075 721 24 00

Kultura i sport / Kultur und Sport

Miejski Dom Kultury / Kulturhaus – T. Kościuszki 4 tel. 075 646 44 51

Młodzieżowy Dom Kultury / Jugendkulturhaus – Armii Krajowej 9, tel. 075 722 27 49

Pływalnia „Laguna” / Hallenbad „Laguna” – Różana 2: 0 75 646 06 06

Kino Wawel – 7 Dywizji 15, tel. 0 75 722 21 18

Noclegi / Gästzimmer

Motel Łużycki – Zgorzelecka 51, tel. 075 722 39 46

Pokoje Gościnne / Gastzimmer – A. Mickiewicza 6, tel. 075 722 37 81

Pokoje Gościnne / Gastzimmer – W. Sikorskiego 11, tel. 075 722 35 29

Bursa Szkolna / Jugendherberge – Bankowa 7, tel. 075 646 18 09

Bary i restauracje / Gaststaetten

Bar Ratuszowy / Rathausbar – Rynek 13, 075 722 29 61

Restauracja „Dolomity” / Gaststätte „Dolomity” – Rybacka 25, 075 722 43 30

Pizzeria „Vezuvio” / Pizzeria „Vezuvio” – Dąbrowskiego 25a, 075 722 41 51

Cafe Bar – Spółdzielcza 13

Kawiarnia „Galeria” / Café „Galeria” – Galeria Łużycka / Lausitzer Galerie

Strony internetowe / Internetseiten

Oficjalna strona miasta / Offizielle Internetseite der Stadt – www.luban.pl

Strona Starostwa Powiatowego / Internetseite der Bezirksstarostei – www.powiatluban.home.pl

Portal miejski / Stadtportal – www.luban24.pl

Więcej informacji do tego folderu / Mehr Auskunft – www.lubieluban.pl

Obiekty / Sehenswürdigkeiten

- 1 Baszta Bracka / Brüederturm
- 2 Ratusz Miejski / Rathaus
- 3 Muzeum Regionalne w Lubaniu / Heimatmuseum
- 4 Rynek i wieża Kramarska / Krämerturm
- 5 Słup Poczty Augusta II Mocnego / Postsäule
- 6 Wieża Trynitaraska / Triniterturm
- 7 Dawne gimnazjum / Gymnasiumgebäude
- 8 Kościół Św. Trójcy / Dreifaltigkeitskirche
- 9 Mury obronne / Ringmauern
- 10 Dom pod Okrętem / Haus unter dem Schiff
- 11 Dom Solny / Salzhaus
- 12 Sąd Rejonowy / Bezirksgericht
- 13 Miejskie kamienice / Stadthäuser
- 14 Urząd Miasta / Stadtamt
- 15 Kino Wawel / Wawel – Kino
- 16 Kościół ewangelicki / Evangelische Kirche
- 17 Biblioteka Pedagogiczna / Pädagogische Bibliothek
- 18 Dworzec PKP / Bahnhof
- 19 Loża masońska / Freimaurerloge
- 20 Stary Lubań / Altes Luban
- 21 Klasztor Magdalenek / Magdalenenkloster
- 22 Miejska szubienica / Stadtgalgen
- 23 XIX w. Kamienice / Gemauerte Häuser
- 24 Dom masoński / Freimaurerhaus
- 25 Starostwo Powiatowe / Bezirksstarostei
- 26 Park na Kamiennej Górze / Park auf dem Steinberg
- 27 Dom Górski / Gebirgshaus

Bramy miejskie do XIX wieku / Stadttore bis 19. Jh.

- A – Brama Bracka / Brüder – Tor
 B – Brama Mikołajska / Nicolaus – Tor
 C – Brama Nowogrodziecka / Naumburger – Tor
 D – Brama Zgorzelecka / Görlitzer – Tor

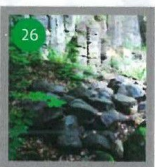
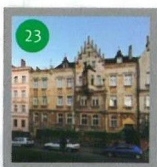
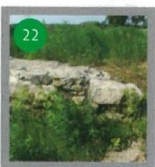
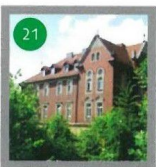
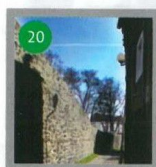
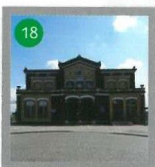
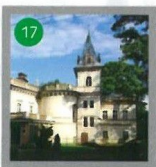
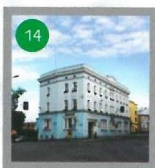
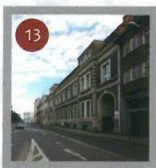
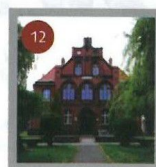
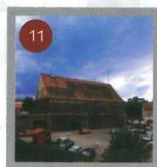
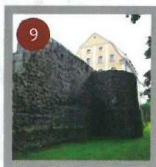
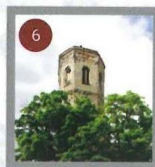
Inne / Andere

Bankomat / Geldautomat

Kantor / Wechselstube

Apteka / Apotheke

Informacja Turystyczna
 ul. Bracka 12, 59-800 Lubań
 tel. 075 722 25 41

Lubań

Zgorzelecka

Podwale

Wrocławska

Stara

Dzielna

Ratuszowa

Pl. Lompy

Zautek

Pl. Strażacki

Tkacka

Mikołaja

Bankowa

Spółdzielcza

Bracka

Grunwaldzka

Graniczna

Torowa

Plac 3 Maja

1

Lwówecka

TAXI

7.Dyvizji

Dąbrowskiego

Iżerska

Kombatantów

Rybacka

Mickiewicza

67/2000 1/42

Różana

Wydał:
Urząd Miasta Luban – Wydział Rozwoju Miasta
ul. 7 Dywizji 14, 59-800 Luban
www.luban.pl

Opracowanie: Studio Eline.pl
www.eline.pl - +48 507 27 30 10

Luban 2008